

مقایسه قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در دانش آموزان با و

بدون اختلال یادگیری خاص خواندن

The Comparison of human judgment, help-seeking and social acceptability in students with and without dyslexia**Yazdan Hosseinzadeh***

M. A. in Clinical Psychology, Islamic Azad University, Ardabil Branch.

hosseinzadehyazdan@yahoo.com**Tina Mohammadi**

M. A. in Clinical Psychology, Islamic Azad University, Varamin-Pishva Branch.

Alireza Salemi Khamaneh

Ph.D. of Psychology, Islamic Azad University, Khuzestan Science Research Branch.

یزدان حسین زاده (نویسنده مسئول)

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل.

تینا محمدی

کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی، واحد پیشوا-ورامین.

علیرضا سالمی خامنه

دکترای تخصصی روانشناسی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد علوم تحقیقات خوزستان.

Abstract

The present study was conducted to the comparison of human judgment, help-seeking and social acceptability in students with and without in dyslexia. The research method was a causal comparison of post-event type. The statistical population of the study consisted of all students with particular reading disabilities in the primary school of Rasht in the first half of the academic year 2017-2018. The available sampling method was 60 people (30 people with dyslexia and 30 people without dyslexia) were selected as statistical samples. The human judgment scale, the help-seeking questionnaire and social acceptability questionnaire were used to collect information. Data analysis was performed using multivariate analysis of variance (MANOVA) using SPSS20 software. Findings showed that there is a significant difference between human judgment, help-seeking and social acceptability among students with and without dyslexia ($p < 0.01$). So that students with specific reading-learning disabilities received lower scores in all three variables compared to students with dyslexia. This result uses for essential implications in the education and promotion of mental health of students with dyslexia.

Keywords: human judgment, help-seeking, social acceptability, dyslexia**چکیده**

پژوهش حاضر به منظور مقایسه قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن انجام شد. روش پژوهش علی-مقایسه ای از نوع پس رویدادی بود. جامعه آماری پژوهش شامل کلیه دانش آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص خواندن مقطع ابتدایی شهر رشت در نیمه اول سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ بودند که به روش نمونه گیری در دسترس تعداد ۶۰ نفر (۳۰ نفر با اختلال یادگیری خاص خواندن و ۳۰ نفر بدون اختلال یادگیری) به عنوان نمونه آماری انتخاب شدند. به منظور گردآوری اطلاعات از مقیاس قضاوت اجتماعی، پرسشنامه کمک طلبی و پرسشنامه مقبولیت اجتماعی کودکان استفاده شد. تجزیه تحلیل داده ها با آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) با بهره گیری نرم افزار آماری SPSS20 انجام شد. یافته ها نشان داد قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در بین دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن تفاوت معنی داری وجود دارد ($p < 0.01$). به طوری که دانش آموزان دارای اختلال یادگیری خاص خواندن در هر سه متغیر نمرات پایینی در مقایسه با دانش آموزان بدون اختلال یادگیری دریافت کردند. این نتیجه تلویحات مهمی در زمینه آموزش و ارتقای بهداشت روانی دانش آموزان مبتلا به اختلالات یادگیری دارد.

واژه های کلیدی: قضاوت اجتماعی، کمک طلبی، مقبولیت اجتماعی،

اختلال یادگیری خاص خواندن

مقدمه

بر اساس ویرایش پنجم راهنمای تشخیصی و آماری اختلال‌های روانی^۱، تشخیص‌گذاری اختلال یادگیری^۲ منوط به وجود مشکل در یادگیری خواندن، نوشتن، علم اعداد و ریاضیات که طی یک سال تحصیلی رسمی مشاهده شوند، است (انجمن روانپزشکی آمریکا^۳، ۲۰۱۵). این اختلال حالت‌های مانند بدکاری جزئی مغزی، معلولیت‌های ادراکی آسیب مغزی، نارساخوانی و زبان‌پریشی^۴ را شامل می‌شود، اما کودکانی که از ابتدا در نتیجه معلولیت‌های حرکتی، دیداری یا شنیداری یا اختلال هیجانی، یا محرومیت‌های اقتصادی، فرهنگی، محیطی و یا کم‌توانی ذهنی، به اختلالات یادگیری مبتلا شده‌اند را در بر نمی‌گیرد (آقاجانی و هاشمی رزینی، ۱۳۹۶). بر اساس آمارهای منتشر شده، شمار دانش‌آموزان با اختلالات یادگیری بین ۴ تا ۱۲ درصد گزارش شده است (خالق خواه و همکاران، ۱۳۹۷). خواندن و ناتوانایی در آن یکی از حوزه‌های بسیار مهمی است که معمولاً مشکلات بیشتری را برای دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری بوجود می‌آورد. بیشتر پژوهشگران عقیده دارند که نارساخوانی ارتباط قابل توجهی با نقص در مهارت‌های زبان دارد به خصوص با مهارت‌های واج‌شناسی (رمزگشایی) یعنی تبدیل حروف چاپی، نوشتاری به صدا (تلفظ). رمزگشایی و فهم و درک و توانایی درک این قاعده که اصوات و حروف چطور برای ساختن کلمات بکار برده می‌شوند، دارند (هالاها^۵ و همکاران، ۲۰۱۵).

نظر بر این است که وجود طیفی از مشکلات اجتماعی، هیجانی و رفتاری در دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری باعث می‌شود که قضاوت‌های این افراد در خصوص عوامل اجتماعی مختل شود. قضاوت اجتماعی^۶ به چگونگی نظر و برداشت افراد نسبت به جهان محرکها، مقررات و آداب و رسوم و هنجارهایی که مردم باید در تعاملاتشان با دیگران رعایت کند، اشاره دارد. فرض بنیادی در قضاوت این است که قضاوت شامل تمییز و مقوله‌بندی محرکهاست. نظریه قضاوت اجتماعی شامل مجموعه‌ای از فرضیه یا قضایای مربوط به رویدادهای اجتماعی است (صومعلو، ۱۳۹۰). مارگالیت^۷ (۲۰۱۵) در تحقیقی نشان دادند که دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری نمرات پایینی در قضاوت اجتماعی و نمرات بالایی در عملکرد تحصیلی در مقایسه با دانش‌آموزان عادی کسب نمودند. فرضی و غفاری (۱۳۹۶) در نتایج مطالعه‌ای نشان دادند که دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری در ادراک خود و قضاوت اجتماعی در مقایسه با دانش‌آموزان عادی نمرات پایینی کسب کردند.

کلاس درس بافتی است که در آن دانش‌آموزان از نظر درسی با دشواری‌هایی روبه‌رو می‌شوند و باید از افراد باتجربه و کارآمد کمک بخواهند. باتلر^۸ (۲۰۰۶) کمک‌طلبی^۹ تحصیلی را نوعی تلاش فعالانه برای استفاده از امکانات موجود در راستای دست‌یابی به موفقیت می‌داند. اساس سازه کمک‌طلبی تحصیلی در نظریه یادگیری مشارکتی و یگوتسکی نهفته است. کمک‌طلبی تحصیلی دربرگیرنده رفتارهایی از قبیل پرسش از معلمان، والدین، همکلاسی‌ها، تقاضای توضیح بیشتر درباره مسئله، گرفتن سرنخ‌ها و راه‌حل‌های مسئله و جستجوی سایر کمک‌های تحصیلی است و به عنوان راهبردی برای جلوگیری از شکست تحصیلی عمل می‌کند (ریو^{۱۰}، ۲۰۰۹). به نظر می‌رسد کمک‌طلبی تحصیلی به اشکال گوناگون صورت می‌گیرد که همه آن‌ها به پیشرفت و بهبود عملکرد، تحصیلی منجر نمی‌شوند. بر اساس مشاهدات، رفتار کمک‌طلبی به سه نوع ۱- اشاره‌های جزئی یا سرنخ‌ها، ۲- تأیید عملکرد قبلی و ۳- دریافت پاسخ مسئله از فردی دیگر تقسیم می‌شود (چنگ و تسای^{۱۱}، ۲۰۱۱). بر این اساس نیومن (۲۰۰۰) میان کمک‌طلبی اجرایی^{۱۲} و کمک‌طلبی ابزاری^{۱۳} تمایز قائل شده است. مطابق این دیدگاه کمک‌طلبی اجرایی جنبه غیرانطباقی دارد؛ زیرا به بهبود یادگیری منجر نمی‌شود. لیکن، در کمک‌طلبی ابزاری، کمک درخواست شده محدود به اشاره‌ها، راهبردها و در زمینه روشن‌سازی روش‌های حل مسئله است که به تسلط بر تکلیف منجر می‌شود و از تبحر فرد در آینده حمایت می‌کند (باتلر، ۲۰۰۶). کمک‌طلبی ابزاری جنبه‌ی انطباقی دارد و به منزله یک راهبرد اساسی خودنظم

1- diagnostic and statistical manual of mental disorders- 5

2- learning disorders

3- america psychiatric association

4- developmental aphasia

5- Hallahan

6- social judgment

7- Margalit

8- Butler

9- help- seeking

10- Reeve

11- Cheng & Tsai

12- executive help seeking

13- instrumental help seeking

بخشی^۱ تلقی می‌شود (زوشو و بارت^۲، ۲۰۱۱). بنابراین هنگام بررسی رفتار کمک طلبی توجه به، ماهیت کمک‌طلبی دانش‌آموزان نیز اهمیت دارد. محمودیان و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیقی نشان دادند دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی رفتارهای اجتناب از کمک طلبی بالاتری داشتند. وادلینگتون و وادلینگتون^۳ (۲۰۱۳) در نتایج مطالعه خود بیان کردند که میزان کمک برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی در ریاضی به مراتب بیشتر از دانش‌آموزان عادی می‌باشد. همچنین نتایج مطالعه فکرت (۱۳۹۷) نشان داد که دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری نمرات پایین در کمک طلبی در مقایسه با دانش‌آموزان بدون ناتوانی‌های یادگیری خاص دریافت کردند.

بعلاوه دوره کودکی را فشرده‌ترین دوره اجتماعی شدن و یکی از مهمترین دوره‌های تحول می‌دانند. چون بسیاری از قابلیت‌های کودک در همین دوران پی‌ریزی می‌شود (لافتونا و کیلیسن^۴، ۲۰۱۰). کودکان در این سن، رفته رفته تعامل‌های اجتماعی کارآمدتری با همسالان برقرار می‌کنند و برای همراهی و تعاملات اجتماعی، وابستگی آنها به والدین به تدریج کمتر و در مقابل به همسالان بیشتر می‌شود. یکی از جنبه‌هایی که کودکان تفاوت زیادی با یکدیگر دارند، کارآمدی اجتماعی و پذیرش از سوی همسالان است. مقبولیت اجتماعی^۵ در این کودکان است. همان‌گرایش به پاسخ دادن به شیوه‌ای است که فرد بهتر به نظر دیگران برسد (راگازینو^۶، ۲۰۰۹). پذیرش و مقبولیت اجتماعی، نقش مهمی در رشد شخصیت اجتماعی کودک دارد و پیش‌بینی‌کننده سازگاری بعدی در دوره نوجوانی است. نتایج مطالعه ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد که دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری در مقایسه با دانش‌آموزان بدون اختلال یادگیری نمرات کمتری در شایستگی اجتماعی کسب کردند. زاهد و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که بین دو گروه از دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری در سازگاری اجتماعی، هیجانی، تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی تفاوت معناداری وجود دارد. پورعبدل و همکاران (۱۳۹۴) در نتایج مطالعه‌ای نشان دادند که نارسایی شناختی و نارسایی هیجانی در دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص بیشتر از دانش‌آموزان عادی است. با توجه به شیوع روزافزون اختلالات یادگیری به ویژه اختلال در خواندن، بررسی متغیرهای اجتماعی در این دانش‌آموزان بسیار مهم می‌باشد، چرا که براساس نتایج مطالعات همبستگی بالایی بین مشکلات اجتماعی با اختلالات یادگیری وجود دارد (بامورینگر-زایولی^۷ و همکاران، ۲۰۱۹). لذا مطالعه حاضر نیز در این خصوص با هدف مقایسه قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص خواندن صورت گرفت.

روش

روش پژوهش حاضر علی-مقایسه‌ای از نوع پس‌رویدادی است. جامعه آماری پژوهش حاضر را کلیه دانش‌آموزان مبتلا به اختلال یادگیری خاص خواندن مقطع ابتدایی شهر رشت در نیمه اول سال تحصیلی ۱۳۹۷-۱۳۹۸ تشکیل می‌دادند که به روش نمونه‌گیری در دسترس از بین دانش‌آموزان مراجعه‌کننده به مراکز تخصصی اختلالات یادگیری (مراکز مشکلات ویژه یادگیری دهخدا ۱ و شهید اسکندری) تعداد ۳۰ نفر و همچنین برای مقایسه نیز تعداد ۳۰ نفر از دانش‌آموزان مقطه ابتدایی بدون اختلالات یادگیری (با هم‌تاسازی نسبی از نظر جنسیت و مقطع تحصیلی) انتخاب شدند. ملاک تشخیص اختلال نارسایی خواندن براساس تشخیص درج شده از سوی مسئولان مراکز در پرونده دانش‌آموزان بود. به منظور گردآوری اطلاعات بعد از هماهنگی‌های لازم با اداره آموزش و پرورش اقدام به انتخاب نمونه آماری شد. بعد از انتخاب نمونه اهداف پژوهش برای این دانش‌آموزان توضیح داده شد و پرسشنامه‌های پژوهشی در اختیار آنان قرار گرفت تا تکمیل نمایند. همچنین پژوهشگر در زمان تکمیل پرسشنامه‌ها در کلاس‌ها حضور داشت و به سوالات احتمالی دانش‌آموزان پاسخ داد. در نهایت پرسشنامه‌ها بعد از تکمیل شدن جمع‌آوری و اطلاعات با آزمون تحلیل واریانس چندمتغیره (MANOVA) و با بهره‌گیری از نرم افزار آماری SPSS نسخه ۲۰ مورد تجزیه و تحلیل قرار گرفت.

ابزار سنجش

1- Self-regulated strategy

2- Zusho & Barnett

3- Wadlington & Wadlington

4- LaFontana & Cillessen

5- Social Desirability

6- Ragozzino

7 - Bauminger-Zviely

مقیاس قضاوت اجتماعی (HJS): برای بررسی قضاوت اجتماعی از مقیاس قضاوت اجتماعی (صومعلو، ۱۳۹۰) استفاده خواهد شد. این پرسشنامه از ۱۶ سوال باز تشکیل شده است. نمره گذاری این پرسشنامه به صورت صفر (جواب نادرست)، ۱ (جواب نیمه درست) و ۲ (جواب درست) می‌باشد. براین اساس حداقل نمره دریافتی فرد ۱۶ و حداکثر نمره دریافتی ۳۲ می‌باشد. ضریب آلفای کرونباخ این مقیاس ۰/۶۱ گزارش شده است. همچنین در فراتحلیل مک دانیل و همکاران (۲۰۰۱؛ نقل از صومعلو، ۱۳۹۰) ضریب آلفای ۰/۴۳ تا ۰/۹۴ گزارش داده شده است. به منظور تعیین ضریب اعتبار، این مقیاس با خرده مقیاس درک مطلب و کسره همبسته شده و نتایج نشان داد که بین این دو مقیاس همبستگی معنی‌داری ($r=0/18$) وجود دارد (صومعلو، ۱۳۹۰). همچنین صومعلو (۱۳۹۰) ضریب آلفای کرونباخ این پرسشنامه رو ۰/۸۷ به دست آورده است.

پرسشنامه کمک طلبی (HSQ): این پرسشنامه توسط ریان و پنتریچ^۳ (۱۹۹۷) ساخته شده است که برای کودکان و نوجوانان مورد استفاده قرار می‌گیرد. که شامل ۱۴ سؤال می‌باشد. پاسخ دهندگان هر گویه را در مقیاس لیکرت (۱- کاملاً مخالف ام، ۵- کاملاً موافق ام) درجه بندی می‌شود. قدم‌پور (۱۳۷۷) در پژوهشی جهت تعیین اعتبار این مقیاس از روش آلفای کرونباخ استفاده کردند. طبق نظر این پژوهشگر، ضرایب آلفای برای عامل‌های پذیرش کمک طلبی و اجتناب از کمک طلبی به ترتیب ۰/۶۸ و ۰/۶۸ بوده است.

پرسشنامه مقبولیت اجتماعی کودکان فورد و رابین^۴ (FRQSA): فرم اصلی این مقیاس دارای ۲۸ عبارت است که توسط فورد و رابین (۱۹۷۰) برای ارزیابی مقبولیت اجتماعی تهیه شد. در این پرسشنامه تعداد ۷ گویه به سبب عدم همبستگی کافی بین نمرات حذف و در نهایت ۱۷ آیتم باقی ماند. دامنه نمرات آن از صفر تا ۳۴ است (فورد و رابین، ۱۹۷۰). سموعی و همکاران (۱۳۸۴) فرم ۲۸ سوالی فورد و رابین را مورد بررسی قرار دادند. همسانی درونی سوالات حکایت از آن داشت که تعدادی از سوالات با نمره کل همبستگی ندارد، از فرم اصلی حذف شدند و فرم نهایی پرسشنامه با ۱۷ سوال ۳ گزینه‌ای بله، تا حدودی و خیر تنظیم و نمره گذاری به صورت ۱، ۲ و صفر بود. ضریب آلفای پرسشنامه در پژوهش سموعی (۱۳۸۴) با سه روش ضریب آلفای کرونباخ، دونیمه کردن و روش زوج و فرد بررسی و به ترتیب برابر ۰/۷۷، ۰/۶۶ و ۰/۷۳ به دست آمد.

یافته‌ها

طبق یافته‌های پژوهش میانگین سن گروه دارای ناتوانی یادگیری ۱۰/۲۶ با انحراف معیار ۱/۱۹ و در گروه عادی ۱۰/۴۳ با انحراف معیار ۱/۲۴ است. در هر دو گروه بیشترین فراوانی دانش‌آموزان پسر (گروه دارای اختلال خواندن ۶۳/۳۳ درصد، گروه بدون اختلال خواندن ۶۶/۶۷ درصد) و کمترین فراوانی دختر بودند. همچنین در هر دو گروه مورد مطالعه بیشترین فراوانی تحصیلات مربوط به تحصیلات دوم ابتدایی و کمترین فراوانی تحصیلات مربوط به پایه ششم ابتدایی است.

جدول (۱): میانگین و انحراف معیار ادراک خود و قضاوت اجتماعی در گروه‌های مورد مطالعه

متغیر	گروه	میانگین	انحراف معیار
قضاوت اجتماعی	دارای اختلال یادگیری	۱۰/۸۰	۲/۶۹
	عادی	۲۴/۱۴	۴/۰۵
کمک طلبی	دارای اختلال یادگیری	۴۹/۲۵	۷/۱۹
	عادی	۵۸/۳۶	۸/۶۷
مقبولیت اجتماعی	دارای اختلال یادگیری	۲۰/۳۲	۴/۵۸
	عادی	۲۸/۱۶	۵/۹۷

همانطور که در جدول (۱) مشاهده می‌شود میانگین و انحراف معیار متغیرهای قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی به تفکیک در دانش‌آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن ارائه شده است.

¹- human judgment scale

²- help-seeking questionnaire

³- Ryan & Pintrich

⁴- Ford & Robin questionnaire of social acceptance

جدول (۲): نتایج آزمون لوین جهت تعیین برابری واریانس ها

متغیر	F	درجه آزادی ۱	درجه آزادی ۲	سطح معنی داری
قضاوت اجتماعی	۱/۱۱۷	۱	۵۸	۰/۲۸۲
کمک طلبی	۰/۵۸۰	۱	۵۸	۰/۵۰۴
مقبولیت اجتماعی	۰/۹۷۲	۱	۵۸	۰/۳۷۹

طبق نتایج جدول (۲) سطح معنی داری خطای آزمون برابری واریانس ها ($p > 0/05$) نشان می دهد که واریانس ها برابر هستند.

جدول (۳): نتایج آزمون معناداری تحلیل واریانس چندمتغیره قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی

نام آزمون	مقدار	F	df فرضیه	df خطا	P	مجذور اتا
اثر پیلایی	۰/۹۹۱	۵۰۶۸/۷۷۱	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۹۹۱
لامبدا ویلکز	۰/۰۰۸	۵۰۶۸/۷۷۱	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۹۹۱
اثر هتلینگ	۱۳۲/۰۴۲	۵۰۶۸/۷۷۱	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۹۹۱
بزرگترین ریشه خطا	۱۳۲/۰۴۲	۵۰۶۸/۷۷۱	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۹۹۱
اثر پیلایی	۰/۷۵۳	۱۳۰/۱۴۹	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۷۵۳
لامبدا ویلکز	۰/۲۲۰	۱۳۰/۱۴۹	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۷۵۳
اثر هتلینگ	۳/۵۲۹	۱۳۰/۱۴۹	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۷۵۳
بزرگترین ریشه خطا	۳/۵۲۹	۱۳۰/۱۴۹	۳/۰۰۰	۵۶/۰۰۰	۰/۰۰۱	۰/۷۵۳

همانطور که جدول (۳) نشان می دهد سطوح معناداری تمام آزمون ها قابلیت استفاده از تحلیل واریانس چند متغیره را مجاز می شمارد. این نتایج نشان می دهد که در گروه های مورد مطالعه حداقل از نظر یکی از متغیرهای وابسته تفاوت معنی داری وجود دارد. ($p < 0/01$)، $F = 130/149$ ، $F = 0/22$ = لامبدا ویلکز). مجذور اتا نشان می دهد که ۷۵ درصد از واریانس مربوط به اختلاف بین گروه ها ناشی از تاثیر متقابل متغیرهای وابسته می باشد.

جدول (۴): نتایج آزمون تحلیل واریانس چند متغیره (مانوا) بر روی متغیرهای قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی

منبع تغییر	متغیر وابسته	مجموع مجذورات	درجه آزادی	میانگین مجذورات	F	P	اتا
قضاوت اجتماعی	۴۹۵۶۳/۳۶۴	۱	۴۹۵۶۳/۳۶۴	۳۰۵۵/۷۴۷	۰/۰۰۱	۰/۹۷۱	
کمک طلبی	۱۹۹۰/۱۱۲۵	۱	۱۹۹۰/۱۱۲۵	۱۰۶۰/۲۰۷	۰/۰۰۱	۰/۹۰۸	
مقبولیت اجتماعی	۳۴۲۸۰/۶۷۸	۱	۳۴۲۸۰/۶۷۸	۲۰۱۳/۵۵۰	۰/۰۰۱	۰/۹۵۱	
قضاوت اجتماعی	۹۷۸/۵۶۹	۱	۹۷۸/۵۶۹	۵۹/۸۸۶	۰/۰۰۱	۰/۴۴۰	
کمک طلبی	۳۰۸/۳۶۷	۱	۳۰۸/۳۶۷	۱۷/۰۸۴	۰/۰۰۱	۰/۱۸۱	
مقبولیت اجتماعی	۷۹۴/۳۵۵	۱	۷۹۴/۳۵۵	۳۴/۵۷۶	۰/۰۰۱	۰/۲۹۷	

همانطور که جدول (۴) نشان می دهد قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن تفاوت معنی داری وجود دارد ($p < 0/01$). به طوری که دانش آموزان دارای اختلال یادگیری خاص خواندن در هر سه متغیر قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی نمرات پایینی در مقایسه با دانش آموزان بدون اختلال یادگیری خاص خواندن دریافت کردند ($p < 0/01$).

بحث و نتیجه گیری

پژوهش حاضر با هدف مقایسه قضاوت اجتماعی، کمک طلبی و مقبولیت اجتماعی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن صورت گرفت. نتایج به دست آمده نشان داد که قضاوت اجتماعی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص خواندن تفاوت

معنی‌داری وجود دارد ($p < 0/01$). به طوری که دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص خواندن در قضاوت اجتماعی نمرات پایینی در مقایسه با دانش‌آموزان بدون اختلال یادگیری خاص خواندن دریافت کردند. نتیجه به دست آمده با یافته‌های مطالعات مارگالیت (۲۰۱۵)، فرضی و غفاری (۱۳۹۶) و گیلانی‌فر (۱۳۹۳)، مسر^۱ (۲۰۰۹)، فلیچ و شتمن^۲ (۲۰۱۰) همسویی داشت. در این راستا مارگالیت (۲۰۱۵) در تحقیقی نشان داد تفاوت معناداری بین قضاوت اجتماعی و عملکرد تحصیلی در دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری و مبتلا به اختلال رفتار وجود دارد. به طوری که دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری نمرات پایینی در قضاوت اجتماعی و نمرات بالایی در عملکرد تحصیلی در مقایسه با دانش‌آموزان مبتلا به اختلال رفتار کسب نمودند. گیلانی‌فر (۱۳۹۳) نشان داد دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری در مقایسه با دانش‌آموزان عادی نمرات پایینی در قضاوت اجتماعی و نمرات بالایی در سبک یادگیری انطباق‌یابنده کسب نمودند. فرضی و غفاری (۱۳۹۶) در نتایج مطالعه‌ای نشان دادند که دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری در ادراک خود و قضاوت اجتماعی در مقایسه با دانش‌آموزان عادی نمرات پایینی کسب کردند. بعلاوه فلیچ و شتمن (۲۰۱۰) در نتایج پژوهش خود گزارش کردند که ناتوانی‌های یادگیری

سبب ایجاد مشکلاتی در زمینه‌های هیجانی، اجتماعی و تحصیلی برای دانش‌آموزان می‌شود. در تبیین یافته حاضر می‌توان گفت که قضاوت افراد به ویژه قضاوت اجتماعی کودکان به شدت تحت تاثیر همسن و سالان می‌باشد. کودکان دارای مشکلات یادگیری همواره به نوعی از سوی دوستان و همکلاسان خود مورد طرد و بعضاً تمسخر قرار می‌گیرند. که این عامل می‌تواند موجب بدبینی و تغییر نگرش آنان به افراد دیگر جامعه شود و این عامل در قضاوت اجتماعی آنان تاثیر می‌گذارد. چنانکه بیشترین کاربرد نظریه قضاوت اجتماعی در حوزه نگرش‌های افراد است. معمولاً نگرش‌های افراد از نظر پذیرش یا طرد نقطه نظرهای خاص از هم متمایز است. مفروضات الگو درباره ماهیت آدمی: نوع سوم از الگوهای تغییر نگرش، یعنی الگوهای کارکردی بر تفاوت‌های فردی در ماهیت انسان ترکیب می‌ورزند در حالی که تاکید الگوهای دیگر در عوامل مشترک در تغییر نگرش است این الگوها بر راه‌هایی که برطبق آنها نگرش‌های فردی بر مبنای مفروضات و نیازهای متفاوت شکل می‌گیرد، تاکید می‌ورزد (دجاماسبی^۳ و همکاران، ۲۰۰۴).

یافته دیگر پژوهش این بود به طوری که دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری خاص خواندن در کمک طلبی نمرات پایینی در مقایسه با دانش‌آموزان بدون اختلال یادگیری خاص خواندن دریافت کردند. نتایج به دست آمده با یافته‌های پژوهش فکرت (۱۳۹۷)، محمودیان و همکاران (۱۳۹۱) و وادلینگتون و همکاران (۲۰۱۰) همسویی داشت. نتایج مطالعه فکرت (۱۳۹۷) نشان داد که دانش‌آموزان مبتلا به ناتوانی یادگیری نمرات پایینی در کمک طلبی در مقایسه با دانش‌آموزان بدون ناتوانی‌های یادگیری خاص دریافت کردند. همچنین محمودیان و همکاران (۱۳۹۱) در تحقیقی نشان دادند در رفتارهای اجتناب از کمک طلبی، دانش‌آموزان دارای اختلال ریاضی در مقایسه با دانش‌آموزان عادی میانگین بالاتری داشتند. وادلینگتون و همکاران (۲۰۱۰) در نتایج مطالعه خود بیان کردند که میزان کمک برای دانش‌آموزان دارای ناتوانی در ریاضی به مراتب بیشتر از دانش‌آموزان عادی می‌باشد.

یک تبیین برای این یافته، ممکن است کفایت شناختی ادراک شده‌ی پایین آن‌ها باشد. به دلیل شکست‌های تحصیلی پی در پی، ممکن است آن‌ها به این باور برسند که مهم نیست چقدر سخت بکوشند، به هر حال شکست خواهند خورد. در واقع درماندگی آموخته شده ایجاد می‌شود: دانش‌آموزان براساس تجربه‌ی گذشته یاد می‌گیرند که در هر موقعیت جدید، انتظار شکست داشته باشند. این درماندگی تلاش آن‌ها را برای حل مسئله کاهش می‌دهد. از طرفی، دانش‌آموزان دارای اختلال یادگیری تنگاتنگ با مشکلات شناختی، در فراشناخت نیز مشکلاتی دارند که زمینه را برای غفلت آن‌ها برای استفاده از راهبردها فراهم می‌کند. در واقع می‌توان گفت چنین دانش‌آموزانی، آموزندگانی غیرفعال هستند که راهبردی برای حمله به مشکلات یادگیری ندارند. بنابراین این ویژگی ممکن است از توانایی‌های فراشناختی آنان ناشی شود. زیرا مهارت‌های فراشناختی موجب می‌شود که فرد بتواند بر عملکرد خود نظارت و ارزیابی بیشتری داشته باشد و با ارزیابی، انتخاب و به کارگیری راهبرد مناسب به یادگیری و پیشرفت بالاتری نائل شود. کمک طلبی به عنوان یک راهبرد یادگیری که نقش مهمی در بهبود عملکرد دانش‌آموزان دارد، نیاز به توجه بیشتری از سوی معلمان دارد. براساس مفاهیم نظریه‌ی ویگوتسکی، کمک طلبی و پرس و جو از فرد توانمندتر به دانش‌آموز کمک می‌کند تا در حوزه تقریبی رشد پیشرفت کند. حوزه‌ی تقریبی رشد فاصله‌ای است میان سطح فعلی رشد که از طریق توانایی حل مسئله مستقل کودک تعیین می‌شود با پتانسیل رشد که از طریق حل مسئله با راهنمایی و همکاری یک بزرگ‌سال یا کودک توانمندتر از خود مشخص می‌گردد (ویگوتسکی^۴، ۱۹۷۸).

1- Messer

2- Freilich & Shechtman

3- Djamasbi

4- Vygotsky

بعلاوه یافته دیگر پژوهش نشان داد که دانش آموزان دارای اختلال یادگیری خاص خواندن در مقبولیت اجتماعی نمرات پایینی در مقایسه با دانش آموزان بدون اختلال یادگیری خاص خواندن دریافت کردند. نتایج به دست آمده با یافته های پژوهش والکر^۱ و همکاران (۲۰۱۷)، پورعبدل و همکاران (۱۳۹۴)، زاهد و همکاران (۱۳۹۱) و ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۰) همخوانی داشت. در این خصوص نتایج مطالعه ابوالقاسمی و همکاران (۱۳۹۰) نشان داد که دانش آموزان دارای اختلال یادگیری در مقایسه با دانش آموزان بدون اختلال یادگیری نمرات کمتری در شایستگی اجتماعی کسب کردند. زاهد و همکاران (۱۳۹۱) نشان دادند که بین دو گروه از دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری در سازگاری اجتماعی/هیجانی و خودتنظیمی تفاوت معناداری وجود دارد. پورعبدل و همکاران (۱۳۹۴) در مطالعه ای نشان دادند که نارسایی شناختی و نارسایی هیجانی در دانش آموزان دارای اختلال یادگیری خاص بیش تر از دانش آموزان عادی است. در تبیین این یافته پژوهش حاضر می توان گفت، وقوع رویدادهای تنیدگی زا و شکست های متوالی و مکرر در دانش آموزان مبتلا به ناتوانی های یادگیری در شکل گیری رفتارهای همراه با درون گرایی و گوشه گیری (مارتورل و تسکانیکوس^۲، ۲۰۰۸) و همچنین در هیجانات و خلق منفی، از جمله غمگینی، ناامیدی، افسردگی و بد خلقی این دانش آموزان که تا حدودی نتیجه عدم موفقیت تحصیلی و اجتماعی آن هاست، نقش دارد. به همین دلیل مشکل کنترل رفتارهای منفی بسیاری از دانش آموزان با ناتوانی های یادگیری نسبت به دانش آموزان عادی که این مشکلات را از خود بروز می دهند، سخت تر است (هالاها^۳ و همکاران، ۲۰۱۱)؛ که این عامل می تواند بر پذیرش و مقبولیت اجتماعی آنان از سوی دوستان و سایر همکلاسیان تاثیر گذارد. همچنین در تبیین احتمالی دیگر قابل بیان است که دانش آموزان دارای اختلال یادگیری در حوزه شناختی-اجتماعی دارای نقص بوده و ممکن است احساسات و هیجان های دیگران را سوء تعبیر کنند. دانش آموزان ناتوان در یادگیری گاهی به گونه ای عمل می کنند که گویا نسبت به تأثیر رفتار خود بر همتایان آگاه نیستند (شکوهی یکتا و پرند، ۱۳۸۵). بنابراین ممکن است خود این دانش آموزان با دیگران ارتباط کمتری برقرار کنند و این عامل تاثیر مستقیم بر میزان پذیرش و مقبولیت اجتماعی آنان دارد.

این پژوهش با محدودیت های نظیر عدم کنترل ویژگی های فردی/اجتماعی دو گروه مورد مطالعه و بهره گیری از روش نمونه گیری دردسترس بود. برای اساس پیشنهاد می شود که در مطالعات آتی این محدودیت ها از سوی پژوهشگران مورد توجه قرار گیرد.

منابع

- آقاجانی، س و هاشمی رزینی، ه. (۱۳۹۶). روانشناسی و آموزش کودک استثنایی. چاپ دوم. تهران: انتشارات آوش.
- ابوالقاسمی، ع؛ رضایی جمالویی، ح؛ نریمانی، م و زاهدبا بلان، ع. (۱۳۹۰). مقایسه ی شایستگی اجتماعی و مولفه های آن در دانش آموزان دارای ناتوانی یادگیری و دانش آموزان دارای پیشرفت تحصیلی پایین، متوسط و بالا. *مجله ناتوانی یادگیری*، ۱(۱)، ۶-۲۳.
- پورعبدل، س؛ صبحی قراملکی، ن و عباسی، م. (۱۳۹۴). نیمرخ نارسایی شناختی، نارسایی هیجانی و اجتناب شناختی در دانش آموزان با و بدون اختلال یادگیری خاص. *روشها و مدل های روان شناختی*، ۶(۲۰)، ۵۵-۷۱.
- خالق خواه، ع؛ علیپور، ش و حیدری، ح. (۱۳۹۷). مقایسه تئوری ذهن، خودآگاهی شناختی و خود نظم دهی در دانش آموزان با و بدون اختلالات یادگیری، *مجله ناتوانی های یادگیری*، ۴(۲۵)، ۲۱-۴۱.
- زاهد، عادل؛ رجبی، سعید و امید، مسعود. (۱۳۹۱). مقایسه ی سازگاری اجتماعی، هیجانی، تحصیلی و یادگیری خودتنظیمی در دانش آموزان با و بدون ناتوانی یادگیری. *مجله ناتوانی های یادگیری*، ۲(۱)، ۴۳-۶۲.
- سموعی، ر؛ باقرزاده، ه و سبزواری، م. (۱۳۸۴). سنجش پایایی پرسشنامه مقبولیت اجتماعی دانش آموزان دبستانی شهر اصفهان. *تحقیقات علوم رفتاری*، ۲(۴)، ۱۴-۲۵.
- شکوهی یکتا، م و پرند، ا. (۱۳۸۵). *ناتوانی های یادگیری*. تهران: انتشارات تیمورزاده.
- صومعلو، س. (۱۳۹۰). مقایسه تصمیم گیری شناختی و قضاوت اجتماعی در بیماران مبتلا به اسکیزوفرنی، دوقطبی و افراد بهنجار. پایان نامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد اردبیل، دانشکده علوم.
- فرضی، ف و غفاری، ع. (۱۳۹۶). مقایسه ادراک خود و قضاوت اجتماعی در دانش آموزان دارای اختلالات یادگیری و دانش آموزان عادی. سومین کنفرانس روانشناسی و علوم آموزشی. تهران، ایران.

1- Walker

2- Martorell & Tsakanikos

3- Hallahan

The Comparison of human judgment, help- seeking and social acceptability in students with and without ...

فکرت بیله سوار، ژ. (۱۳۹۷). مقایسه تنظیم هیجانی، کمک طلبی و خودادراکی در دانش‌آموزان با و بدون ناتوانی های یادگیری خاص. پایاننامه کارشناسی ارشد روانشناسی عمومی، دانشگاه آزاد اسلامی واحد بيله سوار.

قدم پور، ع. (۱۳۷۷). نقش باورهای انگیزشی در رفتار کمک طلبی و پیشرفت تحصیلی دانش‌آموزان پسر سال سوم، پایاننامه کارشناسی ارشد. دانشکده روان شناسی و علوم تربیتی.

گیلانی فر، ن. (۱۳۹۳). مقایسه قضاوت اجتماعی و سبک‌های یادگیری در دانش‌آموزان دارای اختلالات یادگیری و عادی. پایاننامه کارشناسی ارشد روانشناسی بالینی، دانشگاه آزاد واحد علوم و تحقیقات گیلان.

محمودیان، ح؛ صفری، ه؛ آقایی، ح؛ رضوانی فر، ش و میرمحمدتبار، س.ع. (۱۳۹۱). مقایسه رفتارهای کمک طلبی تحصیلی در دانش‌آموزان عادی و دانش‌آموزان دارای ناتوانی یادگیری ریاضی. *ناتوانی های یادگیری*، ۲(۱)، ۱۰۷-۱۱۹.

- American Psychiatric Association (2015). *DSM-5-Manual Diagnostic e Statistic de Transforms Mentis*. Porto Allegre: Arned.
- Butler, R. (2006). *An achievement goal perspective on student help seeking and teacher help giving in the classroom: Theory, research and educational implication in:* karabenick and k,newman (Eds): Help seeking in academic setting: Goals ,group and context ,Erlbaum.
- Cheng, K. & Tsai, C. (2011). An Investigation of Taiwan University Students' Perceptions of Online Academic Help Seeking and Their Web-Based Learning Self Efficacy. *The Internet and Higher Education*, 14(3):150-157.
- Djamasbi, S., Remus, W. & O'Connor, M. (2004). Dose mood influence judgment accuracy? Decision Support an Uncertain and Complex World, the IFIP TC8/WG8.3 *International Conference, Prato, Italy*, 213-222.
- Ford, L.H. & Rubin, B.M.(1970). A social desirability questionnaire for young children. *J Consult Clin Psychol.*;35:195-204.
- Freilich, R. & Shechtman, Z. (2010). The contribution of art therapy to the social, emotional, and academic Adjustment of children with learning disabilities. *The Arts in Psychotherapy*, 37(2): 97-105.
- Hallahan, D.P., Kauffman, J.M. & Paige C.P. (2015). *EXCEPTIONAL LEARNERS: an introduction to special education*. (14Ed). New Jersey: Pearson Education Inc.
- Hallahan, D.P., Lloyd, J.V., Koffman, J.M., Weiss, M.P. & Martinez E.A.(2011). *Learning disabilities: foundations, characteristics, and effective teaching*. Alizadeh H, Alamdarloo GH, Dehnavi S, Shojaee S (Persian translators). , 3rd ed.
- LaFontana, K. M. & Cillessen, A. H. N. (2010). Developmental changes in the priority of perceived status in childhood and adolescence. *Social Development*, 19(4), 130-147.
- Margalit, M. (2015). Academic competence and social adjustment of boys with learning disabilities and boys with behavior disorders. *J Learn Disabil*, 22(1): 5-41.
- Martorell, A. & Tsakanikos, E. (2008). *Traumatic experiences and life events in people with intellectual disability*. *Corroding Psychiatry*, 21, 445-448
- Messer, S.B. (2009). Reflection- impulsivity: A review. *Psychological Bulletin*, 83(1): 52-1026.
- Ragozzino, R.L. (2009). *A study of social desirability and self-steam*. 37th Annual western Pennsylvania undergraduate psychology conference.
- Reeve, J.M. (2009). *Understanding Motivation and Emotion* (5nd ed). New York, NY: Wiley.
- Ryan, A.M. & Pintrich, P.R. (1997). The Role of Motivation and Attitudes in Adolescents Help- seeking in Math Class. *Journal of Educational Psychology*, 89, 329-347.
- Samoei, R. Bagherzadeh, H. & Sabzevari, M.(2005). The final question assessing social desirability of elementary school pupils in Isfahan. *J Res Behav Sci* ;1(2):6-12.
- Vygotsky, L.S. (1978). *Mind and Society: The Development of Higher Mental Processes*, Cambridge, MA: Harvard University Press.
- Wadlington, E. & Wadlington, P. L. (2014). Helping Students with Mathematical Disabilities to Succeed. *Preventing School Failure*, 1(28):2. eLibrary. Web. 20 Jan 2010.
- Walker, H., Ziv, O., Ziman, T. & Klassen, R.M. (2014). Confidence to manage learning: The self- efficacy for self- regulated learning of early adolescents with learning disabilities. *Learning Disability Quarterly*, 33(8): 19-30.
- Zusho, A. & P.A. Barnett, (2011). Personal and Contextual Determinants of Ethnically Diverse Female High School Students' Patterns of Academic Help Seeking and Help Avoidance in English and Mathematics". *Contemporary Educational Psychology*, 36(2): 152-164.